

ליקוטי מוהר"ן בפרשה - 184

פרשת 'בהר' - ה'תשפ"ד / מאת הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת הישועה במייל:
6537488@gmail.com

מבוסס על ליקוטי מוהר"ן ר' מאיר בעל הנס

מעלת שבוע ההוד / 'פסח שני' - אין שום יאוש כלל / אין עוד במשניות ובגמרות ומדרשים עוד תנא בשם ר' מאיר / כתר - סתם משנה ר' מאיר / הלומד משנה - אשר בן יעקב מצילו מן הגיהנם / 'מאשר שְׁמֵנָה' - מאיר רץ משנה / חיזוק על לימוד משניות / חכמה - חכמתו של ר' מאיר / עיקר הזמן לקבל שכל הצדיק - כשוראים אותו דורש / למה ראה רבי לר' מאיר דוקא ר' ישמעאל שואל 'מה מלאכתך בני' / 'יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ' / ר' מאיר היה סופר אומן ובקי / ר' מאיר נהג לתת שליש מפרנסתו לצדקה / ר' מאיר לא דאג להניח ירושה / כשהילדים גדלים הפרנסה גדילה עמהם / בינה - אם הבנים שמחה הללויה / במחלוקת אם תמיד יש לנו דין בנים - הלכה כר' מאיר / איפה מצאנו שר' מאיר פקד כל עקרה / ברוריא אשת ר' מאיר נראה לפעמים שהיא כמו תנא / ברוריא מחנכת תלמיד איך ללמוד / תתפלל עליהם שיחזרו בתשובה / ביאור תשובת ברוריא על "רוני עקרה"? / חסד - 'תורה של חסד' ללמדה לאחרים / ר' מאיר בקי במשלים - להלביש שכל עליון בתחתון / יתכן שזכה ר' מאיר לאחד חלקי עשר מחכמת שלמה / משל השועל והזאב / גבורה - 'אלהא דמאיר ענני' / מעשה 'בת יפתח' / מדוע נענשה בת יפתח / סיבת העונש לבת ר' חנינא בן תרדיון / כיצד שמרה בת ר' חנינא עצמה מהחטא / כיצד הציל ר' מאיר את בת ר' חנינא / המשך המעשה עם ר' מאיר / נוסח התפילה לבקשת ניסים בזכות ר' מאיר / תפארת - העיר טבריה מקום קבורת ר' מאיר / מיטתו של ר' מאיר קפצה מאסיא לטבריא אחר פטירתו / נצח - חיים נצחיים של ר' מאיר / ר' מאיר נקבר מעומד / בתורתו של ר' מאיר כתוב 'כותנות אור' / היהורו בר' מאיר ובתורתו / לא מעמידים אדם בניסיון שאינו יכול לעמוד בו / הוד - ר' מאיר רימון מצא תוכו אכל וקליפתו זרק / המעשה באחר ששיער בעקבי סוסו את תחום שבת / גם מאחר לא נמנעה 'תשובה' / איך למד ר' מאיר תורה מאחר שהיה רשע / ר' מאיר מעבר את השנה בבקעת רימון / יסוד - שלום בית / ר' מאיר מבהה עצמו בשביל שלום בית / ר' מאיר מגרש את השטן / איך לקיים את הסיפור הנ"ל למעשה / מלכות - ר' מאיר היה דורש שמות / מדוע ר' מאיר לא גילה להם שבעל האכסניא רשע ושיזיהרו / האם יש לשטוף עם מים אחרונים את השפם

השיעור לרפואה שלימה של שרון בן נעמי נעמי 'אל נא רפא נא לוי'

מעלת שבוע ההוד

א. אנחנו מגיעים לשבוע ה'הוד' שבימי ספירת העומר, ביום 'חסד שבהוד' (כ"ט לעומר שהם ארבעה שבועות ויום אחד הוא יום י"ד אייר - פסח שני), וביום זה נהוג בעם ישראל לחגוג את יום ההילולה של התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס, ולאחר מכן ביום החמישי של שבוע ההוד (שהיה בעורת ה' במוצאי שבת) יש את יום ה'הוד שבהוד' - יום ל"ג בעומר שזו ההילולה של התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי. יש חסידים שבכל שבוע ההוד לא אומרים תחנון בגלל הקדושה המיוחדת של שבוע ההוד.

'פסח שני' - אין שום יאוש כלל

ב. על 'פסח שני' מובא בחסידות שבא ללמד ש'אין שום יאוש בעולם כלל'. כשרבינו הקדוש אמר לנו כצוואה (לקוטי מוהר"ן תניינא תורה ע"ח) - הוא שאג בקול גדול: 'אין שום יאוש בעולם כלל', וזה ענין 'פסח שני'. אדם שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא יכול לעשות את הפסח במועדו, הייתי חושב שכיון שהפסיד את המצוה, 'עבר זמנו בטל קרבנו - כי מצות פסח תלויה בזמן, אבל בכל אופן עם ישראל התחנון 'למה נגרע' - ולא רצו להפסיד ודי' שמע את תפילתם ונתן לנו 'פסח שני', וזהו שכתוב: (במדבר ט, ז): 'וַיֹּאמְרוּ... אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנַפְשׁ אָדָם, לְמָה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרֵב אֶת קִרְבָּן ה' בְּמַעַדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'. והקב"ה אמר למשה את מצות 'פסח שני', ומזה יש לנו ללמוד שאין להתייאש, כי גם אם האדם היה טמא נפל בחטא, יש לו תמיד הזדמנות נוספת לתקן.

רבינו אמר (לקוטי מוהר"ן תניינא ק"ב), וז"ל: לְעֵנֵן הַתְּחַזְקוֹת לְבַל יִפְּלֵ הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ מִחֲמַת רַבּוֹי הַפְּגָמִים וְהַקְּלָקָלִים שֶׁקָּלַקַל עַל יָדֵי מַעֲשָׂיו, עֲנָה וְאָמַר: אִם אֲתָה מֵאֲמִין, שִׁיבֹלִין לְקָלָקַל, תֵּאֲמִין שִׁיבֹלִין לְתַקֵּן, ע"כ. וכבר ידוע משפט בעלי המוסר 'כל זמן שהנר דולק אפשר עוד לתקן, וענין זה אנחנו מתבוננים בו כל שנה ביום הקדוש של 'פסח שני', שזה מה שבא ללמדנו. וענין זה מתקשר לר'

מאיר שאמר (קידושין לו). שבכל ענין אנחנו קרואים בנים, וכמו שנרחיב בזה (לקמן בספירת הבינה).

אין עוד במשניות ובגמרות ומדרשים עוד תנא בשם ר' מאיר

ג. היום נלמד סיפורים ומאמרי תורה של התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס ונסדר אותם על פי פירוש של 'עשר ספירות', כדי שנוכח שתהיה לנו תמונה רוחנית של התנא המיוחד רבי מאיר. הדבר המעניין הוא, שבכל הש"ס בין במשנה ובין בגמרא ובין במדרשים, ספרא ספרי ומכילתא, לא קיים עוד תנא או אמורא בשם מאיר, בשונה משאר התנאים המוכרים כמו רבי יהודה, רבי שמעון, רבי יוסי, רבי אלעזר, שיש כמה תנאים שנקראו בכל שם, אבל השם 'מאיר' הוא אחד יחיד ומיוחד - לתנא רבי מאיר בעל הנס'.

כתר - סתם משנה ר' מאיר

ד. ספירת ה'כתר'. מובא בגמרא סנהדרין (דף פ"ו). אמר רבי יוחנן: סתם מתניתין רבי מאיר, סתם תוספתא רבי נחמיה, סתם ספרא רבי יהודה, סתם ספרי רבי שמעון, וכולהו אליבא דרבי עקיבא, ע"כ. רוב לשון המשנה הכל הוא מר' מאיר, אע"פ שבפירוש נזכר שמו במשניות רק 335 פעמים, מ"מ רוב לשון המשנה הוא שלו. נמצא שהלימוד המיוחד מתורתו של רבי מאיר - זה לימוד משניות, כי כמעט כל משנה שלא כתוב מי אמרה, היא משנה של רבי מאיר.

הלומד משנה - אשר בן יעקב מצילו מן הגיהנם

ה. במעלת לימוד המשנה, מובא במדרש תלפיות בשם תלמידו האר"י ז"ל, וז"ל: איתא בספר מזבח יעקב (לר' יעקב קופל מרגליות דף י"ח), משם האר"י הקדוש ז"ל: אשר (בן יעקב) היה עוסק בתורה ובמשנה יותר מהחייב, ולאחר פטירתו של אדם כשדנין אותו בגיהנם קורא לכל שבט ושבט שיצילוהו משם ואין קול ואין עונה. משקורא לאשר, משיב לו אשר קראת מימך משנה אם אומר לו הן. מיד מוציא אותו מגיהנם בזכות המשנה. וזהו שאמר הכתוב (בראשית מט, כ) 'מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה' רצה לומר 'שמנה' אותיות 'משנה' בשביל שקרא המשנה הוא יתן מעדני מלך ר"ל עדן של מעלה.

וכן מובא בחיד"א (מדבר קדמות א, נא), וז"ל: אשר - אמרו רז"ל כי 'אשר' עומד בפתח גיהנם וכל מי שהוא יודע משנה הוא מצילו, וזהו 'מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לְחַמוֹ', שמנה אותיות משנה. כך כתב מורינו הרב חזון נחום בהקדמתו משם ספר מדרש תלפיות, עכ"ל. ונראה שהכוונה על סיום ששה סדרי משנה בהבנה, ובודאי ככל שאדם ילמד יותר ויותר ודאי יציל אותו יותר.

'מאשר שמנה' - 'מאיר רץ משנה'

ו. ברוך ה' היום התחדש לי רמז נפלא במילים 'מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה', יש גמרא בבא מציעא (דף ל"ג): שאומרת: לעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא, ואם נשים לב, המילים 'מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה' - זה אותיות 'מאיר רץ משנה', 'מאשר' יש בו אותיות 'מאיר', ואת 'י' נרמזת באות 'ש' עם תיבת ר"ץ שיחד הם עולים ש', ו'שמנה' זה 'משנה'. רמז מאוד יפה על רבי מאיר - ש'סתם משנה כר' מאיר'.

חיזוק על לימוד משניות

ז. רבותי, אני אומר לכולם - ילא בשמים היא, כל אדם יכול ללמוד כל יום פרק משנה, וחשוב מאוד ללמוד עם ביאור, עד שבסוף תזכה לסיים את כל ששה סדרי משנה. אני מכיר יהודי שעשה לעצמו סדר יומי של שתי משניות בהבנה, ובמשך כמה שנים הוא למד כל יום שתי משניות עד שסיים את כל ששה סדרי משנה. שתי משניות ביום זה לא סוף העולם, תלמוד משניות מבוארות, או עם פירוש קהתי, וכך אפשר לגמור את כל ששה סדרי משנה. רק דבר אחד חשוב:

ר' מאיר היה תלמיד ר' ישמעאל ור' עקיבא

יא. כאמור רבי מאיר היה גם סופר בקי ואומן, ומובא בגמ' (עירובין יא.) [אמר ר' מאיר] כשבאתי אצל רבי ישמעאל אמר לי: בני, מה מלאכתך? אמרתי לו: לבלר אני. אמר לי: בני, הוי זהיר במלאכתך שמלאכתך מלאכת שמים היא וכו'. אמר ליה וכו' לא מיבעיא בחסירות וביתירות דלא טעינא דבקי אנא וכו', ע"כ.

כשרבי מאיר בתחילה בא ללמוד אצל רבי עקיבא הוא היה ילד קטן הוא לא הביין את עומק תורתו של ר' עקיבא, ולמרות שהיה חכם כל כך גדול כמו שהבאנו, אבל חכמתו של רבי עקיבא זה היה אין סוף, ולכן בהתחלה הלך ר' מאיר ללמוד אצל ר' ישמעאל, ואחרי שגמר אצלו גמרא, חזר ללמוד אצל ר' עקיבא. וכיון שאנחנו מדברים בגדולתו של ר' מאיר תלמיד ר' עקיבא, וגם ר' שמעון בר יוחאי שההילולא שלו כבר סמוך ונראה בל"ג בעומר כולם תלמידים של ר' עקיבא נזכיר דבר נפלא שאמרו חז"ל על ר' עקיבא.

ר' עקיבא זכה לשער החמישים

יב. הנה על הפסוק (איוב כח, י) "בַּצִּירוֹת יֵאָדָּרִים בְּקֶעַץ וְכָל יֶקֶר רֵאָתָה עֵינָיו", דרשו חז"ל (במדבר רבה יט, ו) שדברים שלא נגלו למשה נגלו לר' עקיבא וחבריו (כלומר נגלו לר' עקיבא והוא גילה לתלמידיו). והחיד"א בחומת אנ"ך (ויקרא אות ב'), כתב וז"ל: ולפי מה שכתבו ז"ל דאל"ף זעירא (דייקרא) רמז לשער חמישים שלא השיגו יש לרמוז כי זעירא ר"ת זה רבי עקיבא ישיג אותו כמו שכתב רבינו האר"י זצ"ל, שרבי עקיבא השיג שער החמישים. ולמה שכתב הרב מהר"י צמח ז"ל דמשה רבינו ע"ה השיג קצת משער חמישים גם כן אתי שפיר מה שאמרו רז"ל זהו כל יקר ראתה עינו' – זה רבי עקיבא ר"ל כל יקר שהוא שער החמישים כלו ראתה עינו כל דייקא.

דוקא ר' ישמעאל שואל מה מלאכתך בני'

יג. ונחזור לר' מאיר, בקטנותו כשבא ללמוד אצל ר' עקיבא לא יכל להביין את עומק דבריו, ולכן הלך ללמוד אצל רבי ישמעאל, ושכשבא אצל רבי ישמעאל אמר לו: "בני מה מלאכתך?" ידועה הגמרא בברכות (דף לה:) את המחלוקת בין רבי ישמעאל לרבי שמעון בר יוחאי האם אדם יעסוק גם בפרנסה או יעסוק רק בתורה. דר' ישמעאל אומר (דברים יא, יד) "יִאֲסֹפֶת דְּגַנָּךְ" – הנהג בהם מנהג דרך ארץ. רבי שמעון בן יוחי אומר: אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורע בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה? אלא: בזמן שישראל עושיין רצונו של מקום – מלאכתן נעשית על ידי אחרים, ע"כ. רבי שמעון בר יוחאי אומר שילמד תורה ותורתו אומנותו, וכן מובא בגמרא שבת (דף יא, א), תניא: חברים שהיו עוסקין בתורה – מפסיקין לקריאת שמע, ואין מפסיקין לתפילה. אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחי וחביריו, שתורתן אומנותן. אבל כגון אנו – מפסיקין לקריאת שמע ולתפילה, ע"כ.

'יפה תלמוד תורה עם דבר ארץ'

יד. סברת רבי ישמעאל 'הנהג בהם מנהג דרך ארץ' – לא כולם מסוגלים ללמוד תורה כל היום, שלא יהיה ריבוי אור. ואמרת הגמרא (שם בברכות): הרבה עשו כרבי שמעון בר יוחאי ולא עלתה בידם, כרבי ישמעאל ועלתה בידם, כי זו ההוראה לרבים, וכמו שגם משמע מדברי ר' יוחנן. ולכן כשמגיע לרבי ישמעאל תלמיד חדש בשם ר' מאיר, ר' ישמעאל מיד שואל אותו: "בני מה מלאכתך?" כי אם אין לך פרנסה, אני לא מוכן לקבל אותך. צריך שתהיה לך פרנסה וכך תהיה תלמיד חכם. במשנה (אבות ב, ב) "רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הִנְשִׂיא אוֹמֵר, יִפֶּה תִלְמוּד תוֹרָה עִם דְּרֶךְ אֶרֶץ שְׂגִיעֵת

תהיה אדם עקבי, כי סוד הענין פה זה העקביות. והאר"י ז"ל מגלה לנו שיש למשנה כוח מאוד גדול ועצום, להוציא את האדם מן הגיהנום. ולכן חשוב ללמוד בכל יום משניות על הסדר, העיקר ללמוד בהתמדה, ולא לבזבז את הזמן בחיים. ואת הענין הזה ש'סתם משנה ר' מאיר' נשים בספירת הכתר, כי 'כתר' זה למעלה מטעם ודעת, הכתר אין בו השגה כמו דבר שאין לו 'שם' וזו הבחינה של 'סתם משנה רבי מאיר'.

חכמה - חכמתו של ר' מאיר

ח. ספירת ה'חכמה'. מבא בגמרא גיטין (דף טו.) "איסי היה מונה שבחן של חכמים... ועל רבי מאיר הוא אמר: 'חכם וסופר'. חכם ודאי שייך לספירת החכמה. מה היתה החכמה המיוחדת של רבי מאיר? כתוב בגמרא בעירובין בגמ' (עירובין יא.) אמר רבי אחא בר חנינא: גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאין בדורו של רבי מאיר כמותו, ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו? וכמבואר שם בגמ' לקמן (דף מו.) שרבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה, וכן רבי מאיר ורבי שמעון הלכה כר' שמעון. משום שלא יכלו חביריו לעמוד על סוף דעתו. שהוא אומר על טמא טהור ומראה לו פנים, על טהור טמא ומראה לו פנים. תנא: לא רבי מאיר שמו אלא רבי נהוראי שמו, ולמה נקרא שמו רבי מאיר – שהוא מאיר עיני חכמים בהלכה.

רבי מאיר היה אומר להם דברים שהם לא יכלו להביין אותם, והיה אומר להם על דבר אחד 49 טעמים, כדי לטהר אותו, והיה אומר עוד 49 טעמים למה לטמא אותו, ולך תשבור את הראש... והיות שר' מאיר היה מדי חכם ולא יכלו להביין אותו, לא קבעו הלכה כמוהו כי לא ירדו לסוף דעתו.

עיקר הזמן לקבל שכל הצדיק - כשרואים אותו דורש

ט. הגמרא מספרת (עירובין יג.) שרבי נשיא ישראל אמר, למה אני יותר חכם ומחודד מכל החברים שלי, בגלל שזכיתי לראות את רבי מאיר מאחוריו. פעם הסברתי למה רבי זכה לראות את ר' מאיר דוקא ורק מאחוריו. רבינו אומר בלקוטי מוהר"ן (תורה קצ"ב), וז"ל: ומי שְׁשׁוֹמֵעַ דְּבוֹר מְפִי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שְׁהוּא דְּבוֹר אֵמֶת, וּבְפֶרֶט בְּשׂוֹאֵה אוֹתוֹ אֲזוּ, בְּבַחֲיִנוֹת (שְׂעִיָּה ל, כ): "וְהִי עֵינֶיךָ רְאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ" – הוּא מְקַבֵּל בְּחִינֹת הַפְּנִים שֶׁל הַצַּדִּיק, וּבַחֲיִנוֹת שְׁכָלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ, כִּי זֶה הַצַּדִּיק מְנִיחַ שְׁכָלוֹ בְּתוֹךְ זֶה הַדְּבוֹר שְׁמֻחַדֵּשׁ, וְהוּא מְקַבֵּל זֶה הַדְּבוֹר, נִמְצָא שְׁמֻחַדֵּשׁ שְׁכָלוֹ, ע"כ.ל. ומבואר שעיקר הזמן שמקבלים את השכל של הצדיק הוא כשרואים אותו דורש.

למה ראה רבי לר' מאיר דוקא מאחוריו

י. רבי היה בנו של רבן שמעון בן גמליאל הנשיא. והמקום של הנשיא זה במזרח. כשהרב דורש בבית הכנסת הוא עומד במזרח, ולידו מצד ימין ומצד שמאל יושבים כל שאר החכמים, ושאר העם יושבים מול החכם ורואים את פניו, אבל כל הרבנים שיושבים לא רואים את פני הרב, אלא הם רואים אותו רק מאחוריו. ורבי – אף שהיה צעיר, מ"מ היה יושב עם אביו רבן שמעון בן גמליאל הנשיא במזרח, כמו כל הילדים שיושבים עם אבותיהם, ולכן אמר רבי כשיישבתי בדרשה של רבי מאיר הייתי מאחוריו וראיתי את העורף שלו, ולא ראיתי את פניו בשעת הדרשה. ובכל אופן אמר רבי שאני מחודד מחברי כי ראיתי את ר' מאיר מאחוריו.

האר"י ז"ל בספר לקוטי הש"ס (על הגמ' בעירובין הנ"ל), מגלה סוד גדול, וז"ל: דע כי ר' מאיר נשמתו היתה מעורף פרצוף לאה וכו' וזה מה שראה רבי וכו' ולכן עדיף מחבריו ואילו היה מן הפנים על אחת כמה וכמה. ולכן לא ירדו חכמים לסוף דעתו של ר"מ דהיינו אחורי דעת לאה, עכ"ל.

אחד יכול לגדל עשרה ילדים, אבל עשרה ילדים לא יכולים להחזיק אבא אחד. וגם כשהם עושים תורנות, כל אחד מחכה מתי הוא כבר ילך אביו ממנו. מה לעשות זוהי דרך העולם.

בינה - אם הבנים שמחה הללויה

יט. ספירת הבינה. זה הבחינה של 'אם הבנים שמחה הללויה'. הגמרא בקידושין (דף לו.) תניא: 'בָּנִים אַתֶּם לֵה' אֱלֹהִים' (דברים יד, א), בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים – אתם קרוים בנים, אין אתם נוהגים מנהג בנים – אין אתם קרוים בנים, דברי ר' יהודה; רבי מאיר אומר: בין כך ובין כך אתם קרוים בנים, שנאמר וכו' (הושע ב, א) 'וְהָיָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יֵאמָר לָהֶם לֹא עֲמִי אַתֶּם יֵאמָר לָהֶם בְּנֵי אֵל חַי'.

רבי מאיר אומר שבכל מצב, 'בין ובין כך קרויים בנים'. רבי מאיר מביא כמה פסוקים, והפסוק האחרון שהוא מביא: וְהָיָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יֵאמָר לָהֶם לֹא עֲמִי אַתֶּם יֵאמָר לָהֶם בְּנֵי אֵל חַי, ולכן עם ישראל תמיד נקראים בנים, ואפילו כשאנחנו ח"ו לא עושים רצונו של מקום, גם אז הוא קורא לנו בנים. וכעת נבין את הקשר למה שפיתחנו, שהיום של רבי מאיר זה פסח שני ולמה? כי פסח שני המהות שלו זה שאין שום ייאוש בעולם כלל וגם אם ח"ו נפלת, נותנים לך הזדמנות ועוד צ'אנס, וזה בדיוק מה שאומר רבי מאיר, לא יתכן שיהודי הוא לא נקרא 'בן של ה', תוך רגע הוא עושה תשובה, וחוזר להיות בן של הקב"ה שאוהב אותנו, והוא רצוי ונאהב, וכיון שיש לך תמיד אפשרות לחזור בתשובה ברגע, אז לכן בוודאי אומר רבי מאיר אנחנו נקראים בנים.

במחלוקת אם תמיד יש לנו דין בנים - הלכה כר' מאיר

כ. יש פיוט יפה ששרים אותו לכבוד ר' מאיר: 'אפתח פי ברינה, ושם כתוב: 'עֵנֶן עַל כָּל פָּנִים לְנוּ דִין בָּנִים, הַסְּבִימוּ נְבוֹנִים לְרַבִּי מְאִיר, כי אע"פ שבכל הש"ס ר' מאיר ור' יהודה הלכה כר' יהודה (עירובין מו:), מ"מ כאן הלכה כמו ר' מאיר, וכמו שכתב החיד"א מדבר קדמות (בנים ב) וז"ל: 'בנים' – פלוגתא דר' יהודה ור' מאיר פ"ק דקדושין, דלר' יהודה אם עושים רצונו של מקום נקראו בנים ולר' מאיר בכל גוונא מקרו בנים. והרשב"א בתשובה ח"א סימן קצ"ד וסימן רמ"ב כתב, דאע"ג דקיימא לן ר' מאיר ור' יהודה הלכה כר' יהודה, הכא קיימא לן כר' מאיר דקראי דייקי אליביה.

איפה מצאנו שר' מאיר פקד כל עקרה

כא. עוד מובא שם בתחילת הפיוט 'אפתח פי ברינה' בשיור ונגינה לכבוד זה התנא הוא רבי מאיר, נכבד מכל נבא ראש ועטרה פוקד כל עקרה' הוא רבי מאיר, ע"כ. אני לא יודע איפה כתוב שרבי מאיר היה פוקד עקרות, ומה המקור למילות הפיוט, אולי סתם אני לא זוכר, אבל גם חיפשתי ולא מצאתי. ולבסוף מצאתי פתרון איך להסביר את הפיוט 'פוקד כל עקרה' הוא רבי מאיר.

בחראי אשת ר' מאיר נראה לפעמים שהיא כמו תנא

כב. רבי מאיר זכה שלא רק הוא היה חכם כזה גדול, אלא גם היתה לו אישה חכמה מאוד, ששמה ברוריא, והיא האשה היחידה שנזכרים חידושים ודרשות שלה בש"ס כמה פעמים. והדבר הכי מעניין הוא הלשון של התוספתא (כלים בבא מציעא פ"א ג), וז"ל: קלוסטרטא (בריה של הדלת) רבי טרפון מטמא וחכמים מטהרין, וברוריא אומרת שומטה מן הפתח זה ותולה בחבירו בשבת. כשנאמרו דברים לפני ר' יהושע אמר יפה אמרה ברוריא, ע"כ. (וע"ע במשנה כלים פ"א מ"ד).

בחראי מחנכת תלמיד איך ללמוד

כג. ברוריא הייתה בתו של רבי חנינא בן תרדיון, שנהרג על קידוש השם ע"י הרומאים הרשעים והיה אחד מעשרה הרוגי מלכות. ובגמ'

שניהם משכחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון".

ר' מאיר היה סופר אומן ובקי

טו. רבי מאיר עונה: 'לבלר אני' (סופר) ואומר לו ר' ישמעאל: "הזהר במלאכתך, שהיא מלאכת שמים" וכו', וענה רבי מאיר: בקי אני חסרות ויתרות ואני יודע בעל פה בכל מקום איפה זה עס' או בלי ו', ואיפה עס' י' או בלי יו"ד, ואני יכול לכתוב את כל הספר תורה מתחילתו ועד סופו בלי שום טעות. יש גמרא במגילה (דף יח:) שרבי מאיר הלך לעבד את השנה באסיה. בזמן שהיו רדיפות של הרומאים שלא נתנו לקדש את החודש, ולעבד את השנה, ולא היתה ברירה אלא לצאת לחו"ל, ולעשות שם את עיבור השנה. וכך עשה ר' מאיר, ויצא לעבר שם את השנה, ובסוף הוא נתקע שם בפורים, בלי מגילה. ורבי מאיר כתב את המגילה מהזיכרון שלו.

שואלת הגמרא: איך היה לר"מ זיכרון כזה שלא פספס אף אות, הרי כתוב (משלי כג, ה): "הַתְּעִיף עֵינָיִךָ בּוֹ וְאִינְנוּ". עונה הגמ': שזה אצל כל אדם (שרק אדם מוציא את העיניים הגמרא כבר הוא שוכח), אבל אצל רבי מאיר כתוב (שם ד, כד): "וְעַפְעַפִּיךָ יִישְׂרוּ נְגַדְךָ", כל התורה אצלו מיושרת, ורבי מאיר לא שכח אף פעם שום דבר, ויכל לכתוב הכל מהזיכרון.

ר' מאיר נהג לתת שליש מפרנסתו לצדקה

טז. עוד מסופר במדרש (קהלת רבה על פ"ב פסוק י"ח) שרבי מאיר היה לבלר אומן, והיה מהיר בכתיבה שלו, והיה מרוויח כל שבוע שלוש סלעים. שזה סכום יפה. והיה מחלק אותם כך: סלע אחד בשביל מזונותיו, סלע שני בשביל בגדים, וכנראה לא קנה כל שבוע בגדים, אלא שבגדים זה דבר יקר יותר מאוכל, והיה צריך לשים בצד כמה שבועות עד שהיה קונה בגד. ואת הסלע השלישי נתן לצדקה. רבי מאיר נתן שליש לצדקה, שזה יותר מחומש, וכך מנהגו.

ר' מאיר לא דאג להניח יחשה

יז. שאלו את ר' מאיר: למה אתה נותן הרבה לצדקה ולא חוסך לילדים שלך? אמר רבי מאיר: אם הם יהיו צדיקים הקב"ה דואג להם כמו שכתוב (תהלים לו, כה) "נַעַר הָיִיתִי גַם יָקָנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְזָב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לַחֵם". ואם חס ושלום הם לא יהיו צדיקים, 'מה אני מניח את שלי לאויבי המקום'.

כשהילדים גדלים הפרנסה גדילה עמהם

יח. רבינו כותב בספר המידות (בנים אות ג) וז"ל: אין צריך לאדם לדאוג על פרנסת בניו, כי בשם גדלים גדלה פרנסתם עמם, ע"כ. והמקור מהגמ' בעירובין (דף נד:), אמר ליה רב לרב המנונא, בני אם יש לך – היטב לך (פי', אם יש לך מעות תטיב לעצמך בהם), שאין בשאול תענוג ואין למות התמהמה (פי', וא"כ למה תשמור אותם, וגם המת יבוא בסוף ולא יתמהמה, ולא תספיק ליהנות מהם). ואם תאמר אניח לבני חוק (פרנסה), בשאול מי יגיד לך, בני האדם דומים לעשבי השדה הללו נוצצין והללו נובלין, ע"כ. ופירש"י: הללו נוצצין כלומר: כשהן גדילין גדילה פרנסתן ועושרן עמהן, ואינך צריך לדאוג עליהן, ע"כ.

כמה עשירים השאירו לילדים שלהם מיליונים, ותוך זמן קצר אחרי הפטירה שלהם, לא נשאר לילדים מזה שקל אחד. ולפעמים הילדים עושים יותר כסף ממה שהאבא טרח בשבילם, ולכן אדם ידאג לרוחניות שלו ולתלמוד תורה שלו ושל ילדיו – שזה מוטל עליו, והקב"ה ידאג לפרנסתם. ועל זה אמר דוד מלך ישראל "וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְזָב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לַחֵם". כשהילדים קטנים תפרנס אותם, אבל כשהם גדלים לא צריך לעבוד קשה בשביל הילדים. הלוואי והילדים ידאגו לך עשירית ממה שאתה דואג להם. אומרים אבא

היה למשל שלוש שעות, ופעם לא היו נותנים שיעור שעה כמונו, היו נותנים מינימום כמה שעות רצופות, שעה אחת הלכה ופולפולים, ושעה של אגדות, ושעה של 'משלים'. וענין המשל הוא להלביש דברים עמוקים בדברים קלים.

רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה ל' אות א') אומר: השגות אלקות, אי אפשר להשיג כי אם על ידי צמצומים רבים, מעלה לעלול, משכל עליון לשכל תחתון. כמו שאנו רואים בחוש, שאי אפשר להשיג שכל גדול, כי אם על ידי התלבשות בשכל התחתון. כמו המלמד בשרוצה להסביר שכל גדול להתלמיד, הוא צריך להלביש אותו בשכל תחתון וקטן, כדי שיוכל התלמיד להבינו, עכ"ל. ונראה לבאר: שזהו ענין המשל – לקחת שכל גדול ועליון, ולהוריד אותו לשכל תחתון, ע"י המשל, ובשביל זה אומר רבינו (שם אות ב') 'צריך רבי גדול ביותר'.

יתכן שזכה ר' מאיר לאחד חלקי עשר מחכמת שלמה

כת. כתוב (מלכים א' ה, יב): "וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואף" – שלמה המלך ידע לסדר את התורה במשלים, ורבי מאיר היה מומחה למשלים, עד כדי כך שהגמרא (סוטה מט:) אומרת: "משנפטר רבי מאיר פסקו מושלי משלים" – ולא היו יודעים לומר משלים יפים אחריו, אולי המגיד מדובנא שהיה מיוחד במשלים בצורה פלאית, היה לו ניצוץ מנשמת ר' מאיר.

עכ"פ הגמרא בסנהדרין אומרת שלרבי מאיר היה שלוש מאות משלי שועלים. ואולי יש לומר שזכה ר' מאיר להיות אחד חלקי עשר מחכמת שלמה – שהיה לו שלושת אלפים משל, ור' מאיר זכה לשלוש מאות. ובודאי שזו חכמה גדולה ופלאית להיות אחד חלקי עשר משלמה המלך.

משל השועל והזאב

כט. אחד המשלים היפים של רבי מאיר מובא ברש"י בסנהדרין (דף טז), הסיפור היה כך: יום אחד הזאב פוגש את השועל, הזאב היה רעב, ואומר לו: 'אדון שועל אני רעב, ולכן אני רוצה לאכול אותך'. אומר לו השועל: 'למה שתאכל אותי, תראה כמה אני רזה ודקיק, כנס אצל חצר היהודים שיש שם הרבה אוכל, ושם תאכל כמה שתרצה. אמר הזאב: 'מה פתאום שהם ייתנו לי לאכול'. אמר לו השועל: תיכנס עכשיו יום שישי, שעושים אוכל לשבת, תעזור להם קצת, ותוך כדי העזרה, תאכל את הכל ותברח. הזאב נכנס לבית של היהודים, והם רק ראו אותו לקחו מקל והרביצו לו מכות הגונות.

כעס הזאב מאוד ורץ לתפוס את השועל ורצה להרוג אותו על העצה הרעה. אמר לו השועל: אתה יודע מה קרה, זה לא בגללך, כנראה העצה הזאת כבר אבא שלך עשה אותה, והוא אכל להם הכל, והם ראו אותך, ונתנו לך את המכות במקום אבא שלך. אמר הזאב: "מה פתאום שאני אקבל מכות בגלל אבא שלי, אמר לו השועל, כן כך כתוב (יחזקאל יח, ב) "אבות יאכלו בסר ושני הבנים תקהינה".

אבל אמר השועל, יש לי מקום אחר ששם תוכל לאכול טוב, ולקח השועל את הזאב לבאר, והראה השועל לזאב את הלבנה. אמר השועל: 'אתה רואה את הלבנה במים, זו גבינה טעימה מאוד, ואני יורד לאכול אותה, אם אתה רוצה תבוא. ומיד ירד השועל עם אחד הדליים שמעל הבאר עד למטה, ואומר לזאב: יש פה לא רק גבינה, יש פה גם בשר ומלא אוכל, בוא רד למטה'. אומר הזאב: 'איך אני ארד?' אמר לו: 'יש עוד דלי שם למעלה ותרד כמו שאני ירדתי, והזאב נכנס לדלי השני, וכיון שהזאב כבד מהשועל, כשנכנס לדלי השני שהיה קשור עם גלגל לדלי הראשון, ברגע שירד הדלי השני עם הזאב, מיד הדלי הראשון שבו השועל עלה למעלה, יצא השועל

בעירובין (כ"ד ע"א) ברוריה ראתה את אותו תלמיד שגורס את לימודו בשקט, מה עשתה? ירדה מעזרת נשים, נכנסה לבית מדרש 'בטשה ביה' – נתנה לו בעיטה, ואמרה לו (שמואל ב' כג, ה): "ערוכה ככל ושמרה", אם ערוכה ברמ"ח איבריך – שמורה, ואם לאו לא שמורה. וכי אינך רוצה לזכור את הלימוד? אם תלמד ולא תזכור, אתה לא שווה כלום (ובפרט ביומנם שכל התורה היתה נלמדת רק בעל-פה) ולכן צריך ללמוד בקול רם כדי לזכור יפה. וזה חידוש של ברוריה אשת ר' מאיר.

תתפלל עליהם שיחזרו בתשובה

כד. הגמרא בברכות (דף י.) מספרת שלרבי מאיר היו שכנים בריונים שעשו להם צרות, וצריך להתפלל לזכות לשכנים טובים, ורבי מאיר התפלל עליהם שימותו. אמרה לו ברוריה למה אתה מתפלל ככה, הרי כתוב (תהלים קד, לה): "יתמו חטאים מן הארץ" ולא כתוב 'חוטאים', ולכן תתפלל עליהם שיחזרו בתשובה. ובאמת רבי מאיר שמע לה והתפלל עליהם וחזרו בתשובה. ברוריה ידעה מהו כח התפילה של בעלה רבי מאיר, ואם הוא יתפלל עליהם שימותו – הם ימותו, ולכן אדרבה שינצל את כח תפילתו שיחזרו בתשובה. ואכן הם חזרו בתשובה. וזה הכוח של הצדיק, שבוא יכול להחזיר אנשים בתשובה ע"י תפילתו.

ביאור תשובת ברוריה על "חני עקרה"?

כה. עוד מספרת שם הגמרא (ברכות י.) פגש ההוא מין לברוריה ושאל אותה, כתוב (ישעיה נד, א): "רְנִי עֲקָרָה לֹא יִלְדָּה פְּצָחִי רְנָה וְצִהְלִי גוֹי", אם היא עקרה, איך היא יכולה לשמוח ולרקוד? ענתה לו ברוריה: שטיא! שפיל לסיפיה דקרא (תמיד לטוף הפסוק), דכתיב: "כי רבים בני שוממה מבני בעולה אמה" – הרי שכן נולדו לה הרבה בנים. אלא הפירוש "רְנִי עֲקָרָה לֹא יִלְדָּה" – שלא ילדה בנים לגיהנום כמותכם. אתם המינים כל הילדים שאתם יולדים – הסלגיהנום, כי אתם כופרים בתורה, אבל "רְנִי" – כנסת ישראל שהיא עקרה מללדת בנים רעים לגיהנום.

לפי זה מובן אפשר לפרש שהכוונה בפיוט 'פוקד כל עקרה הוא רבי מאיר' – לדרשה הזאת בפסוק "רְנִי עֲקָרָה לֹא יִלְדָּה", שבאמת 'פוקד כל עקרה' – היינו כנסת ישראל שאינה באמת עקרה אלא ילדה הרבה בנים. ורבי מאיר ואשתו זה גוף אחד, וזה החידוש של ברוריה שייך גם לר' מאיר בעלה. וזה: "אם הבנים שמחה הללויה". מי זו אם הבנים? אומר האר"י ז"ל זו ספירת הבינה. והענין של יולדת ופקידת עקרות, וכן הענין של אתם קרויים בנים, וכן הרננה והשמחה – כל זה שייך לספירת הבינה.

ton - 'תורה של חסד' ללמדה לאחרים

כו. ספירת ה'חסד'. בגמרא בסוכה (סוף דף מט:) מובא "אמר ר' אלעזר מאי דכתיב (משלי לא, כו) "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה", וכי יש תורה של חסד ותורה שאינה של חסד? אלא הלומד תורה על מנת ללמד אחרים, זו תורה של חסד, והלומד רק בשביל עצמו זו תורה שאינה של חסד. ר' מאיר היה מצוין במידה זו ללמד תורתו לאחרים, כי אף שודאי ידע שאין חבריו יכולים לעמוד על סוף דעתו, זה היה כשהיה מתפלל עם חבריו בבית המדרש. אבל כשהיה דורש לרבים, היתה דרשתו קלה ומובנת שאפילו נשים יכולות להבין אותה (כמו שנביא לקמן בספירת היסוד). ולכן היתה תורתו – 'תורת חסד'.

ר' מאיר בקי במשלים - להלביש שכל עליון בתחתון

כז. מובא בגמרא סנהדרין (סוף דף לה:) כשרבי מאיר היה דורש, שלישי מהדרשה היה בהלכה, ושלישי באגדה, שלישי משלים. אם השיעור

מיתה על שזינתה, ובאה בגלגול בבת יפתח, וכנשחטה בת יפתח תוקן זאת, כך מבואר בגלגולי נשמות שם. בדורות שלפני מתן תורה יש לפעמים תיקונים גם על הגויים בני נח, ומצאנו כמה גלגולים כאלו.

סיבת העונש לבת ר' חנינא בן תרדיון

לג. אכן מה שתוקן על ידי 'בת יפתח' זה היה רק העונש על איסור אשת איש, אבל על עצם הזנות עדיין לא תוקן, ולכן היא באה שוב בגלגול בבתו של ר' חנינא בן תרדיון, שהוא בעצמו היה גלגול של יפתח, וגזרו עליה לשבת בקובה של זונות. ועל ידי ששמרה את עצמה שלא לחטוא, כמו שנביא את הסיפור בהמשך, על ידי זה תקנה גם את זה, ע"כ על פי גלגולי נשמות להרמ"ע מפאנו. ויש להוסיף שהתחיל תיקון זה על ידי 'בת יפתח' בעצמה שלא ידעה איש, וכמו שאומרת "וְאֶבְכָה עַל בְּתוּלִי".

ביצ שמרה בת ר' חנינא עצמה מהחטא

לד. ולכן אומר רבי מאיר, אם היא שמרה את עצמה מאיסור או היא תקנה עצמה לגמרי, ואני אוכל להציל אותה, אבל אם היא לא שמרה את עצמה מאיסור, אני לא יכול להציל אותה. ואמר רבי מאיר אני ינסה אותה כדי לדעת אם חטאה. רבי מאיר היה יפה תואר, והיה גבוה מאוד – כמובא בגמרא בנידה (סוף דף כד:) 'רבי מאיר ארוך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו', (יש בזה רמז למה שרבי ראה את עורפו של ר' מאיר). והוא בא למקום ששמו את בת ר' חנינא, ונדמה כמו גוי פרש עם סוס – גבר רומאי יפה תואר, ובא ואמר לה: 'השמעי לי'. אמרה לו: 'אני נידה, אני לא יכולה'. אמר לה: אני אחכה לך. אמרה לו: בשביל מה תחכה לי, בפנים יש נשים יותר יפות ממני, חבל לך על הזמן. אמר רבי מאיר לעצמו, כנראה שלכל אחד היא אומרת ככה, וכך היא דוחה את כולם, וסימן שלא נעשה איתה איסור, ויתרחש לה נס.

ביצ הציל ר' מאיר את בת ר' חנינא

לה. הלך ר' מאיר לשומר ואמר לו: תתן לי אותה, אמר לו השומר אני מפחד מהמלכות, אמר לו ר' מאיר אני יתן לך הרבה מאוד כסף – 'תרקבא דדינרי' (כד מלא דינרים – סכום עתק), וחצי מזה יהיה בשבילך, וחצי בשביל לשחד את הרומאים וכל זה, אתה יודע מה זה רומאים, הכל זה שוחד ובצע כסף. אמר לו השומר: הכל טוב ויפה, אבל מה יקרה כשייגמר הכסף, הם יהרגו אותי, כי אין סוף לבצע כסף ושוחד שהם רוצים. אמר לו אין בעיה, תאמר: "אלהא דמאיר ענני" – ומיד תינצל מהם. אומר לו השומר: ומי אמר שזה יעזור? היה שמה כלבים רעים מאוד ששומרים על המקום, והם היו אוכלי אדם (כמו רוטוויילר מסוכנים מאוד), לקח רבי מאיר חתיכת אדמה זורק על הכלבים והם כעסו מאוד, וכל הכלבים רצו לאכול את ר' מאיר, ומיד אמר: "אלהא דמאיר ענני", וכל הכלבים בורחים ממנו.

המשך המעשה עם ר' מאיר

לו. כשראה זאת השומר שהתפילה 'אלהא דמאיר ענני' עובדת, ובפרט שר' מאיר נותן לו כזה סכום כסף, הסכים לשחרר אותה. הרומאים ראו שחסר להם בת אחת באותה קובה, ומיד האשימו את השומר, ובאו לתלות אותו, התחילו לתלות אותו, ורואים החבל נקרע הורידו אותו. מנסים עוד פעם, העץ נשבר, וכל מה שהם עושים לתלות אותו לא הולך להם. שאלו אותו: 'מה קרה אי אפשר לתלות אותך?' לא היה לשומר ברירה, וסיפר את הסיפור על ר' מאיר.

אמרו הרומאים: טוב אתה משוחרר, צריך לתפוס את רבי מאיר. ואז ציירו את הפנים של רבי מאיר על השער של רומי, ואמרו כל מי

מהדלי החוצה, כשראה הזאב בפנים שאין שום דבר מיד צעק לשועל איך אני יוצא מכאן, אמר לו (משלי יא, ח): "צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו" – אתה הזאב הרשע תשאר בפנים, ואני נחלצתי מהצרה ובורח לך.

תראו ע"י המשלים האלו קולטים טוב את פסוקי התנ"ך ואת המסר שלהם. והגמרא מציינת שם רק שלושה משלים ממשלי השועלים של רבי מאיר. אבל רבי מאיר היה בקי בשלוש מאות משלים כאלה. וזו 'תורת חסד', כי הרב לא צריך את המשל, הוא מבין ויודע בלי המשל את התורה, אלא כשהוא רוצה להסביר לתלמידים ולעמי הארץ את השכל העמוק הוא משתמש במשל. וזהו (משלי לא, כו): "ותורת חסד על לשונה" – זה רבי מאיר שהיה יודע למשול משלים, כדי ללמד תורת חסד.

גבורה - 'אלהא דמאיר ענני'

ל. ספירת הגבורה. ההתגברות של רבי מאיר ע"י כח "אלהא דמאיר ענני" – ומה היה הסיפור? מובא בגמ' בעבודה זרה (דף יח.) כשתפסו הרומאים הרשעים את רבי חנינא בן תרדיון עוסק בתורה, גזרו עליו הריגה, ולא רק זה אלא שגם גזרו על בתו (אחותה של ברוריא אשת רבי מאיר) עונש מאוד קשה, שתשב במקום של הפרוצות. ואז ברוריא אמרה לרבי מאיר, זו בושה מאוד גדולה בשבילי שאחותי יושבת במקום של הפרוצות. בבקשה תציל אותה משם, ור' מאיר הסכים להציל אותה.

מה עשה? לקח כד מלא דינרים, ואמר, אם נעשה בה איסור ועבירה – לא יהיה נס, אבל אם לא נעשה איסור יהיה נס ונצליח להציל אותה. אומר האר"י ז"ל (מובא בגלגולי נשמות להרמ"ע מפאנו אות ב' סי' ג), למה נגזר על אחותה של ברוריא אשת ר' מאיר כזה עונש, ומגלה סוד שהבת של ר' חנינא בן תרדיון, היא גלגול של בת יפתח. כי ר' חנינא בן תרדיון בעצמו היה גלגול של השופט יפתח.

מעשה 'בת יפתח'

לא. קודם שנמשיך את הסיפור נבאר את הענין העמוק של 'בת יפתח' אומרת הגמרא (תענית ד'). שיפתח לא שאל כהוגן, וגם משמים ענו לו שלא כהוגן. כתוב (שופטים יא): "וַיִּדַר יַפְתָּח נָדַר לַה'... אִם נָתַן תַּתֵּן אֶת בְּנֵי עַמּוֹן בְּיַד וְהָיָה הַיָּצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדִּלְתֵי בֵּיתִי... וְהָיָה לַה' וְהֶעֱלִיתֵהוּ עוֹלָה". ולמה זה נקרא ששאל שלא כהוגן? כי אם יצא מביתו חמור או כלב, הוא גם יקריב אותו עולה ח"ו? איך תדע מה יצא ראשון מביתך?!

וענו לו שלא כהוגן איך שהוא חוזר מניצחון המלחמה שניצח את בני עמון, יוצאת בת יפתח מביתו בתופים ובמחולות. ואיך שהוא רואה אותה, קורע את הבגדים שלו, ואז כתוב (שם יא, לה-לו): "וַיְהִי כִּרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אֵהָה בְּתִי... וְאֵת הָיִית בְּעִבְרִי, וְאֲנֹכִי פְּצִיתִי פִּי אֶל ה' וְלֹא אוֹכַל לְשׁוֹב. וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֲבִי פְּצִיתָה אֶת פִּיךָ אֶל ה' עֲשֵׂה לִּי כַּאֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּיךָ". כל מה שנדרת נדרת תעשה. וכתוב: "וַתֹּאמֶר אֶל אֲבִיהָ... הֲרַפָּה מִמֶּנִּי שְׁנַיִם חֲדָשִׁים וְאֶלְכָה וַיִּרְדְּתִי עַל הַהָרִים וְאֶבְכָה עַל בְּתוּלֵי אֲנֹכִי וְרַעוּתִי. וַיֹּאמֶר לְכִי וְשִׁלַּח אוֹתָהּ... וְהָיָה מִקֵּץ שְׁנַיִם חֲדָשִׁים וַתֵּשֶׁב אֶל אֲבִיהָ וַיַּעַשׂ לָהּ אֶת נְדָרוֹ".

מדוע נעשה בת יפתח

לב. אומר האר"י ז"ל למה הגיע העונש הנורא הזה לבת יפתח? מסביר האר"י, בת יפתח היא גלגול של אשת חם ששמה עם חם בתיבה, כי אשתו זינתה קודם לכן בני האלהים, ונתעברה מסיחון מלך האמורי. וחם כדי לחפות על זנות אשתו, שימש איתה מהתיבה, כדי לומר שהולד שלו. והרי שהיתה אשת חם חייבת

אומר רבי מאיר גם המוות יש בו טוב. ממה נפשך, לרשעים בוודאי זה טוב, שלא יעשו עוד עבירות, ולכן טוב להם שהם מתים. אמר הקב"ה לחירם מלך צור, שעשה עצמו לאלוה, בגלל שראיתי אותך שאתה עתיד לעשות את עצמך אלוה, גזרתי מיתה על אדם הראשון. חירם מלך צור בשנים הראשונות היה טוב וצדיק, עד כדי כך שהוא זכה להיכנס אפילו בחייו לגן עדן, אבל אחר כך הוא התגאה ונעשה אלוה, והוא נענש ע"י נבוכדנצר. אם הרשעים לא היו מתים, הם היו עושים מעצמם אלוהים, והיו מבלבלים את העולם, ולכן גזר הקב"ה עליהם מיתה, על פרעה ועל כל המלכים שעשו את עצמם אלוה.

ואם הם צדיקים – אומר רבי מאיר – שג"כ איך אפשר להיות כל הזמן להיות פה בעולם הזה, הרי כתוב שצדיקים אין להם מנוחה בעולם הזה, הם כל הזמן נלחמים עם היצר הרע שלהם. הגמרא בסוכה (סוף דף נב.) אומרת: "כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו". כמה שהוא צדיק יותר גדול, כך המלחמה שלו יותר גדולה, היצר משגע אותו, ואמנם שהוא לא יעשה את העבירות המכוערות, אבל למשל, יש לו יצר הרע של גאווה של מחלוקת, ואפילו רק במחשבה, הם אם פוגמים בדין שבדק, זה נחשב אצל צדיקים לפגם גדול. וברגע שאדם נפטר, זהו נגמרה המלחמה עם היצר הרע, עכשיו הוא הולך לגן עדן לקבל שכר. ואם כן לפי רבי מאיר המיתה זה רק להיכנס לחיים הנצחיים. ולכן את הדרשא הזו אנחנו שמים ב'נצח'.

ר' מאיר נקבר מעומד

מא. ובוזה נבין דבר נפלא, מה שמובא בשער הגלגולים (הקדמה ל"ז), אחרי שמביא שם את מקום קבורתו של ר' מאיר, כתב שם וז"ל: ונלע"ד (חיים) כי הודה לי מורי ז"ל על ר' מאיר, שהוא קבור מעומד כמו שאומרים בני אדם, עכ"ל. והביאו הבן איש חי (בניהו סוכה מה: בנדפס מחדש עמ' ס"ז), וכתב: וצריך טעם לזה למה נקבר מעומד, כי ודאי נקבר כן על פי צוואתו או מן השמים סבבו להיות כך, ע"ש.

וביאר (שם) סוד גדול, שיש הפרש גדול ברוב הצדיקים בין חייהם לפטירתם, שבחייהם כיוון שהם משותפים עם בני אדם החיים הם מגינים עליהם יותר, מאשר אחרי פטירתם שבטל השיתוף. אבל ר' מאיר לפי שורש נשמתו גם אחרי פטירתו מגן על העולם, ולכן נהגו בכל קהילות ישראל לידור נדרים לשם ר' מאיר בעל הנס כדי לעורר הרחמים כדי שיגין זכותו עליהם. ולכן נקבר עומד, כמו אדם חי שעדיין עומד על עומדו, ולא כאדם נפטר ששוכב, עכ"ד. וכפי הנ"ל, זהו שביארנו שר' מאיר הוא בחינת 'נצח' – חיים נצחיים, כי גם אחר פטירתו עדיין הוא משותף וחי איתנו יותר משאר צדיקים, עד כדי שנרמז ענין זה במה שהוא נקבר עומד.

בתורתו של ר' מאיר כתוב 'כותנות אור'

מב. כתוב (בראשית ג, כא): וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתוֹנֹת עוֹר וַיְלַבְּשֵׁם, ומובא במדרש (בראשית רבה כ, יב): בתורתו של רבי מאיר כתוב 'כותנות אור', אצל רבי מאיר היה כתוב "כותנות אור" בא'. מה הפשט בזה? שרבי מאיר מלמד זכות, לא 'כותנות עור', שזה רומז על החטא, אלא 'כותנות אור' – לשון אורה. כותנות עור – אומר הזוהר (בראשית ח"א דף לו:) הם הבגדים שאחרי החטא 'משכא דחויא' ראה בתקוני זוהר (תיקון כ"א דף מה: ולקוטי מוה"ר תניינא פ"ג).

אבל בתורתו של ר' מאיר כתוב 'כותנות אור' כמו קודם החטא, כמבואר בזוהר בראשית הנ"ל. כי הסיבה למיתה היא עור הנחש שלא יכול להיכנס לגן עדן, לכן משאירים את הגוף כאן בעולם, אבל מי שיש לו 'כותנות אור' יכול להמשיך לחיות, וזה הבחינה של

שרואה את רבי מאיר שיתפוס אותו ויביא אותו למלכות. ומחפשים את רבי מאיר, ופעם הוא ראה שבאים לתפוס אותו, מה עשה? היה שם בשר של נבלה, והוא נתן שם את האצבע שלו, ושם בפה שלו. והם חשבו שהוא טעם בשר של גויים נבלה בפה שלו, ואמרו זה בודאי לא ר' מאיר. אבל באמת הוא נגע בבשר באצבע אחת, והכניס את האצבע השנייה לפה, ר' מאיר היה חכם שלא מאבד את יישוב הדעת אפילו לרגע אחד. ואז ראה רבי מאיר שאין לו ברירה, וכתוב שהוא ברח לאסיה מפני מלכות רומי.

נוסח התפילה לבקשת ניסים בזכות ר' מאיר

לז. מובא בספרים שיש נוסח מיוחד של אמירת "אלהא דמאיר ענני". ונביא כאן את הנוסח: "אַלְהָא דְמַאִיר עֲנֵנִי, אַלְהָא דְמַאִיר עֲנֵנִי, אַלְהָא דְמַאִיר עֲנֵנִי, וּבִכְנֵי, יְהִי רְצוֹן לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּשֵׁם שְׁמֵמַעְתָּ אֶת תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ רַבִּי מַאִיר, וְעֲשִׂיתָ לּוֹ נְסִים וְנִפְלְאוֹת, בְּן תַּעֲשֶׂה עִמָּדֵי וְעַם כָּל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ הַצְּרִיכִים לְנִסִּים נִסְתָּרִים וְנִגְלִים, אָמֵן בְּן יְהִי רְצוֹן וְהַעֲיִקְךָ זֶה לֹמַר שְׁלוֹשָׁה פַעֲמִים אֱלֹהֵא דְמַאִיר עֲנֵנִי, וְלֹמַר תְּפִילָה מֵהַלֵּב אֲפִילוּ בְּלִשׁוֹן שְׁלִיךְ: "בְּשֵׁם שְׁעֲשִׂיתָ נְסִים לְרַבִּי מַאִיר, כִּף תַּעֲשֶׂה לִי אָנִי עֲבָדֶיךָ".

תפארת - העיר טבריה מקום קבורת ר' מאיר

לח. ספירת ה'תפארת'. רבי מאיר נקבר בעיר טבריה. הגמרא במגילה (דף ו.) אומרת שנקראת "טבריה על שם טבור הארץ". טבריה היא ה'טבור' של הארץ, הטבור בספירות נמצא בבטן – שזה כנגד ספירת התפארת. לכן טבריה שייכת לתפארת. רבי מאיר לא רק נקבר בטבריה, אלא הוא גם היה דורש שם (ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א דף טו), ובית מדרשו של רבי מאיר היה בטבריה.

מיטתו של ר' מאיר קפצה מאסיה לטבריא אחר פטירתו

לט. ויש סיפור היפה איך הוא הגיע לטבריה אחרי פטירתו, הרי הוא ברח לאסיה וחי שם. אלא כתוב מובא בירושלמי (כלאים פרט ט' סוף הלכה ג.) שלפני שר' מאיר נפטר שלחו מברק לארץ ישראל, משיחון (המשיח שלכם) עומד להיפטר. ודאגו איך יביאו אותו להיקבר בארץ ישראל? אמר להם רבי מאיר: אל תדאגו, אתם לא תקברו אותי ולא שום דבר, אלא תשימו את המיטה שלי על שפת הים, ואני כבר אסתדר לבד. ואמר להם שיש שבעה ימים שמקיפים את ארץ ישראל. ים התיכון, ים סוף, ים כנרת, ים המלח וכו'. ולכן תשימו אותי על יד חוף הים, ואני כבר אגיע לארץ ישראל.

וכך רבי מאיר דילג וקפץ מים אל ים עד שהוא הגיע לחוף ים כנרת. ואז ראו תושבי טבריה את המיטה של רבי מאיר על שפת הכנרת, וכך קברו את רבי מאיר בטבריה. רבותי, זה ולא סתם מעשה, זה ירושלמי, שמספרים איך רבי מאיר בנס גמור מאסיה (שזה כנראה טורקיה) לים כנרת בטבריה. ומהים הוציאו אותו וקברו אותו בהר הקרוב ממול, וזה קברו המפורסם של התנא רבי מאיר בעל הנס. כמה גדולים צדיקים בחייהם ועוד יותר בפטירתם. וזה רבי מאיר הקדוש, וכאמור העיר טבריה זה שייך לספירת ה'תפארת'.

נצח - חיים נצחיים של ר' מאיר

מ. ספירת ה'נצח'. במדרש (בראשית רבה ט, ה), על הפסוק (בראשית א, לא) וַיִּצְרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וַיְהִי טוֹב מְאֹד, מובא: בתורתו של רבי מאיר מצאו כתוב: "וַיְהִי טוֹב מְאֹד" – והנה טוב מות, ע"כ. וביאר שם המדרש, שרשעים נגזרה מיתה כדי שלא יעשו את עצמם עבודה זרה כמו שעשה חירם מלך צור. ולצדיקים ג"כ הוא לטובתם, כי כל זמן שהם חיים הם נלחמים עם יצרן בלי מנוחה, ורק כשהם נפטרים הם נחים ומקבלים את שכרם ובאים לחיים נצחיים.

שחטא הרבה, היה רשות לבלבל אותו ולהעמידו בניסיון יותר קשה, כי הוא חטא והחטיא, לכן אמרו: 'חוץ מאחר'.

איך למד ר' מאיר תורה מאחר שהיה רשע

מת. הגמ' שם בחגיגה שואלת: איך רבי מאיר למד תורה מאחר? הרי הוא רשע וכופר? עונה הגמרא: "רבי מאיר רימון מצא, תוכו אכל, קליפתו זרק". וזהו הענין של רימון ב'הוד', וה'הוד' מתהפך ל'דוה' – טומאת הנידה. מצד אחד קרני ההוד של רבי מאיר שנפטר בחדש שבחוד, ומצד שני אחר שהתהפך מ'הוד' ל'דוה' – חטא והחטיא, ועכ"פ מעשה זה שייך לענין של הרימון שזה ההוד.

ר' מאיר מעבר את השנה בבקעת רימון

מט. בירושלמי בחגיגה (ג, א דף טו), יש איזו הסכמה על הלשון של רבי מאיר. וכתוב שם: מעשה שנכנסו שבעה זקנים לעבר את השנה בבקעת רימון – רימון דייקא, ומי הראשון? רבי מאיר. וזה רמז שרבי מאיר צדק שרימון אכל וכו'. הסוד הכי גדול מכל הסודות של התורה, זה הסוד של עיבור חודש, והוא הסוד העמוק ביותר שכולל את כל התורה. ורמז לזה שהלילולת ר' מאיר פותחת את שבוע ההוד.

יסוד - שלום בית

נ. ספירת היסוד. כאן נספר את הסיפור על שלום בית שעשה ר' מאיר שמובא בירושלמי סוטה (א, ד סוף דף ה). סיפור מבהיל. רבי מאיר דרש בחמת שזה גם טבריה (כמובא בגמרא מגילה ו). וליל שבת אחד האריך בדרשה הרבה מאוד זמן. והיתה בעזרת נשים איזו אישה אחת שבעלה היה עם הארץ, והיא היתה תמיד נמצאת בדרשות של רבי מאיר, כנראה היתה מבינה את הדרשות של רבי מאיר, לא כמו בעלה שנשאר בבית לא מבין כלום. בגלגולי נשמות להרמ"ע מפאנו (אות ב' סי' ט) קורא לו ליצן, וראה עוד דברים שם, בענין של בבא בן בוטא שהיה גם כן גלגול ר' מאיר, ועוד.

עכ"פ כשרבי מאיר דרש, היא כמובן לא יצאה באמצע הדרשה, אלא נשארת עד הסוף. ובאותו ליל שבת רבי מאיר שכח את עצמו והאריך בדרשה מאוד, באה הביתה וראתה שהנרות כמעט כבו, וזה סימן שהיא הגיעה מאוד מאוחר הביתה, ובעלה כולו עצבני, צעק עליה למה היא לא הגיעה בזמן, והיא אמרה לו את האמת, הייתי בדרשה של רבי מאיר, דרשה כזאת מתוקה, חבל שאתה לא מבין מהחיים שלך בתורה, אם היית בא היית מבין משהו ונהנה, אבל מה לעשות שאתה עם הארץ. אמר לה בעלה: 'אני משביע אותך שאת לא נכנסת לבית, עד שתרכי בעין של רבי מאיר'. וכיון שבעלה זרק אותה מהבית – הלכה לשכנות שלה וסיפרה להם.

ר' מאיר מבזה עצמו בשביל שלום בית

נא. כתוב בירושלמי: רבי מאיר צפה הכל ברוח הקודש, ואמר לעצמו: אני אשם שהארכתי בדרשה יותר מדי. ולכן אני צריך למצוא פתרון. מה עשה? עשה ר"מ את עצמו שכואבות לו העיניים, ואמר לתלמידיו תמצאו לי אישה שיודעת ללחוש לחשים וסגולות. כששמעו זאת השכנות, אמרו לה הנה מצאנו לך פתרון איך תיגשי לרבי מאיר, ועכשיו תלכי לרבי מאיר ותאמרי לו שאת יודעת ללחוש, וכך תרכי לו בעין. כשהיא באה לרבי מאיר, אמר לה: "את יודעת ללחוש?" מתוך הפחד אמרה לו: "לא". אמר לה: "לא נורא, באמת הרפואה שלי זה לא הלחישה, אלא זה יריקה בעין, לכן תרכי לי בעין והכל יסתדר". והיא ירקה לו בעין. אמר לה רבי מאיר: "לא פעם אחת, אלא תרכי שבע יריקות". כשסיימה אמר לה: "לכי לבעלך ותגידי לו: אתה אמרת לירוק פעם אחת, וירקתי ז' פעמים".

החיים הנצחיים שזכה להם ר' מאיר. שאפילו בקבורתו הוא עומד, כמו אדם חי.

היזהר בר' מאיר ובתורתו

מג. יש גמרא בקידושין (דף פא). רבי מאיר היה מתלוצץ מעוברי עבירה. היה אומר מה הבעיה להתגבר על עבירה? ועושה מהם צחוק. יום אחד השטן הרגיש לא נעים שר' מאיר צחק עליו, ואמר אני אראה לר' מאיר מה זה. ואז השטן העמיד אותו בניסיון מאוד קשה, שהוא נדמה לו כאשה יפה מאוד לא טבעי, ורבי מאיר הלך לכיוון שלה, מיד יצאה בת קול ואמרה לשטן: היזהר ברבי מאיר ובתורתו.

לא מעמידים אדם בניסיון שאינו יכול לעמוד בו

מד. יש כאן שאלה, אם חס ושלום ר' מאיר לא עמד בניסיון, למה הצילו אותו מהמשים. אלא שזה לא יהיה ניסיון אמיתי, יש בשמים כלל ברזל, לא מעמידים אדם בניסיון שהוא לא יכול לעמוד בו – זה לא הוגן, אלא בכל ניסיון שבא לידך, אתה יכול לעמוד בו. אבל השטן כדי לנצח את רבי מאיר, עשה ניסיון על טבעי שאי אפשר לאדם לעמוד בו, לכן הצילו אותו מהמשים. ואמר השטן לרבי מאיר, אם לא שמכריזים עליך בשמים היזהרו ברבי מאיר ובתורתו, הייתי חותך אותך לשנים.

הוד - ר' מאיר רימון מצא תוכו אכל וקליפתו זרק

מה. ספירת ה'הוד'. ה'הוד' שהוא מתחלף ל'דוה'. האר"י ז"ל מסדר את שבעת המינים על פי הספירות. חיטה – ב'חסד', שעורה – ב'גבורה', גפן – ב'תפארת', תאנה – ב'נצח', רימון – ב'הוד', זית – ב'יסוד', ודבש – במלכות' (דבש גימטריא 'אשה' – ספירת המלכות). כעת לא נאריך בהסבר של כולם, אלא רק ברימון שברימון. ה'רימון הוא ב'הוד'. יש גמרא בחגיגה (דף טו): שאומרת: שרבי מאיר היה לומד תורה מאחר. ומסופר בירושלמי (חגיגה פ"ב ה"א דף ט), שפעם אחת אמרו לרבי מאיר: רבך נמצא בחוץ, ומי זה היה רבו? אלישע אחר שיצא לתרבות רעה, אבל היה ענק שבענקים בתורה.

המעשה באחר ששיער בעקבי סוסו את תחום שבת

מו. ור' מאיר באמצע הדרשה שלו בשבת יוצא החוצה לרבו, ורואה את רבו 'אחר' על הסוס, ואומר לו: אני רוצה לשמוע מה דרשת היום, ור"מ עזב את השיעור, והולך ליד 'אחר' הרוכב על הסוס בשבת ואומר לו את דרשתו, ואחר אומר לו שלא כך דרש בפסוקים האלו ר' עקיבא, ואמרו לר' מאיר מה היו הדרשות של ר' עקיבא. עד שיצאו מהעיר טבריה, וכמעט עברו תחום שבת, אומר לו אחר לר"מ, אתה שקוע בלימוד אבל אני סופר גם את הצעדים, ושיערת בי בעקבי סוסי שתיכף יוצאים מתחום שבת, אז תעצור ותחזור כך. אמר לו ר' מאיר לאחר כל כך חכמה יש בך: "אף אתה חוזר כך". אמר לו: 'איך אחזור, שמעתי את קול שיוצאת מאחורי הפרגוד: "שובו בנים שובבים" – חוץ מאחר'.

גם מאחר לא נמנעה 'תשובה'

מז. מפורסמים דברי האוהב ישראל (פרשת דברים), וז"ל: "שובו בנים שובבים – חוץ מאחר" – והוא תמיה גדולה לעיני כל בר דעה, כי הלא ידוע ומפורסם שאין לך דבר בעולם שעומד בפני התשובה, וכמו שקיבל ה' יתברך תשובת מנשה הגם שהכעיס בוראו מאוד. אך באמת נראה לי דאין הכוונה דגם אם היה שב בתשובה לא היה הקבג"ה מקבלו, חלילה לה' יתברך מעשות כדבר הזה ולא כיוצא בו וכו', עכ"ל. נמצא ש"שובו בנים שובבים" – זה רק היה כדי לנסות אותו, אבל אם היה מתגבר ועושה תשובה, בוודאי שהיתה מתקבלת תשובתו. כי אין דבר העומד בפני התשובה, ורק היותר

איך שהם נכנסים רבי מאיר שואל את בעל האכסניה: "מה השם שלך?" והוא אומר לו 'כידור'. מיד רבי אומר שמע מינה הוא רשע כמו שכתוב: (דברים לב, ט): "כִּי דוֹר תִּהְיֶה הַזֶּה", אבל ר"מ שותק ולא אומר כלום. רבי יהודה ורבי יוסי הפקידו אצל כידור את הכסף שלהם, אבל רבי מאיר שהבין שהוא רשע, לא רצה להפקיד אצלו את הכסף שלו. וראה שיש שם בחצר את הקבר של אבא של בעל האכסניה, חפר שם באדמה ושם את כל הכסף שלו.

בשבת בבוקר מגיע אותו בעל הבית, ואמר להם: "אתם יודעים הלילה חלמתי את אבא שלי, שאבא שלי בא אלי בחלום, ואמר לי בראש שלי משהו חפר שם ושם כסף, בא תיקח" (אבא שלו גם היה רשע, ורצה לעזור לו לגנוב). רבי מאיר רק שומע את זה, שואל אותו: 'מתי חלמת את זה'. והוא אומר: "הלילה". אומר לו ר"מ: "הלילה זה ליל שבת, חלומות של ליל שבת לא מעלין ולא מורידין" – סתם שטויות. אבל רבי מאיר עדיין חשש, שמא בעל הבית יחפש בשבת בקבר של אבא שלו ויגנוב לו את הכסף, והוא לקח את הסטנדר שלו, ישב שם ליד הקבר כל השבת.

מדוע ר' מאיר לא גילה להם שבעל האכסניה רשע ושיזוהו

נה. כשהגיע יום ראשון בבוקר, באים רבי יהודה ורבי יוסי ורוצים לצאת ואומרים לכידור: 'תביא לנו את הכסף שהפקדנו אצלך. אמר להם: "לא היו דברים מעולם". אמר להם ר' מאיר למה לא דרשתם את השם שלו קוראים לו כידור, והפסוק אומר: "כִּי דוֹר תִּהְיֶה הַזֶּה פְּנִים לֹא אֵמָן פֶּסֶם", הם הופכים את הדברים ומשקרים איך בהם אמונה הרשעים האלה. אמרו לו: טוב אתה יודע לדרוש שמות, אבל למה לא גילית לנו? אמר להם ר"מ: לדרוש שמות – זה מותר רק לחשוש לדבר, אבל להיות בטוח ולהגיד לאחרים זה כבר אסור. זה לא דבר ברור, כי יכול להיות שלפעמים יש אדם עם שם לא טוב אבל הוא אדם טוב. רק אני לעצמי חששתי, וחבל שאתם לא דרשתם את השמות.

עכ"פ רבי יהודה ורבי יוסי לא וויתרו על כספם הגנוב, הם היו חכמים. הם הלכו אחרי כידור וראו שהוא אבל עדשים ולא שטף את הפה, ונשאר לו על השפם. מה עשו? הם הלכו לאשתו של כידור, ואמרו לה: 'בעלך אמר שתביאי לנו את הכסף שהוא הביא לך ביום שישי, ואמר לתת לך סימן ש"אכלתם היום עדשים". ונתנה להם את הכסף שלהם. כשבא בעלה הרשע, היא סיפרה לו מה שהיה, ואז הוא התעצבן עליה והרג אותה. וזה מה שכתוב בגמרא: "מים אחרונים הרגו את הנפש", בזה שהוא לא ניקה את הפה עם המים אחרונים, נגרם בסוף שהרג את אשתו.

האם יש לשטוף עם מים אחרונים את השפם

נו. וזה סמך למנהג של חב"ד שהם לוקחים את המים האחרונים ומנקים את הפה. הפוסקים הספרדים כתבו, שהמים האחרונים הם ממש מסוכנים – זה חלק הסטרא אחרא, ולכן לא שמים אותם בפה ולא לידו. ולכן לפי הספרדים, לפני כן מנקים את הפה, ואחר כך עושים מים אחרונים. אבל אצל חב"ד ממש מקפידים לנקות דוקא עם המים אחרונים, והסמך למנהג שלהם זה מהגמרא הזאת.

וזה רבי מאיר שהיה דורש ובקי בשמות, וע"י זה זכה לשם יחיד, וכמו שפיתחנו ששם 'ר' מאיר' הוא יחיד ואין אף תנא ואמורא שקרוי בשם מאיר, 'ולמה נקרא שמו רבי מאיר שהיה מאיר עיני חכמים בהלכה'. ויהי רצון ש"אלהא דמאיר ענני", אמן ואמן.

שבת שלום עריכה: ליאור גבע

ראו התלמידים את הסיפור הזה ואמרו לו: "מה זה איך זילזלת בכבוד כל כך התורה שלך, היינו מביאים אותו פה, קושרים אותו לספסל, ונותנים לו מכות עד שהיה מחזיר את אשתו. אמר להם רבי מאיר, לא למדתם מה שכתוב בתורה, שהקב"ה אמר שכדי לעשות שלום בין איש לאשתו, 'שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים', אם מוחקים שם השם, 'כבוד מאיר לא כל שכן' – ולכן עשיתי מה שעשיתי. ונראה שבאמת רבי מאיר רצה כפרה על מה שהוא גרם קצת לריב שלהם, כי הוא לא שם לב לשעון והאריך בדרשה.

ר' מאיר מגרש את השטן

נב. ויש עוד מעשה איך ר' מאיר היה משכין שלום, שכתוב בגמרא בגיטין (דף נב). שאומרת שרבי מאיר היה עושה שלום בית בין השכנים ובין האנשים. היו אנשים שכל יום שישי רבים ומתקוטטים. מה עשה רבי מאיר, אמר להם אני רוצה לבוא אליכם ולעשות אצלכם שבת. אמרו לו: "בשמחה, אין כבוד יותר מזה, אתה מוזמן לשבת". אמר להם: "אבל אני בא כבר מיום שישי בבוקר". אמרו לו 'תבוא מתי שתרצה' העיקר שהרב יבוא. ומיד אחרי תפילת הנץ החמה, רבי מאיר בא אצלם לבית.

עכשיו כשר' מאיר פה, אי אפשר לריב ולהתקוטט, וככה כולם התנהגו בשקט ובשלווה בבית. וכל השבת היה יפה ונעים. במוצאי שבת אומר להם רבי מאיר תודה, ומברך אותם בברכות, ואמר להם: "כל כך נהניתי אצלכם בשבת, תזמינו אותי גם שבת הבאה", אמרו לו: "בבקשה בודאי – הרב יבוא גם בשבת הבאה". ושוב בשבוע שאחרי רבי מאיר מתייצב ביום שישי אחרי הנץ החמה, ונשאר שם לשבת, והכל היה יפה. ובמוצאי שבת מברך אותם בברכות, ומבקש להגיע גם בשבת הבאה. ושוב מזמינים אותו, ורבי מאיר מגיע גם בערב שבת השלישית, עד שהגיע מוצאי שבת, ואז רבי מאיר שומע את השטן צועק: "ווי דאפקיה ר' מאיר לההוא גברא מביתיה" (אוי לו לשטן שהוציא אותו ר' מאיר מהבית שלו). אחרי שלוש פעמים שרבי מאיר עשה ביניהם שלום, שלא רבו – די נגמר, ומאז היה שלום בית ביניהם.

איך לקיים את הסיפור הנ"ל למעשה

נג. זאת סגולה טובה, לפעמים אדם יש לו מריבות עם אשתו בערב שבת, תיקח שלושה שבועות תעשה משהו עוצמתי אפילו שרבי מאיר לא מגיע אליך לבית, תחשוב שרבי מאיר נמצא אצלך בבית, ובעז"ה יצא השטן, כי למה רבים בגלל שהשטן בבית, אתה צדיק ואשתך צדיקה, רק השטן עושה לכם צרות ומריבות, תעיף אותו מהבית, ותוך שלוש שבועות יש לך שלום בית.

כל סיפור שכתוב בגמרא זו הלכה למעשה, לא סתם מספרים לנו סיפורים, אלא שגם אתה תנהג ככה, תכניס את רבי מאיר לבית שלך, תזמין את הרב שלך, או איזה צדיק לשלושה שבועות, ומאז לא יהיה לכם מריבות יותר, ואם לא יהיה מריבות בבית, השטן יצא החוצה. והענין של שלום בית זה כמובן ביסוד.

מלכות - ר' מאיר היה דורש שמות

נד. ספירת המלכות. אחד מהדברים של 'ספירת המלכות זה 'שם'. כמו שכתוב (שמואל ב', ח, ג): "וַיַּעַשׂ דָּוִד (מלכות) 'שם' בְּשָׁבוֹ מִהַכּוֹתוֹ אֶת אֲרָם". ומובא בגמרא ביומא (דף פג): סיפור יפה איך שרבי מאיר היה דורש שמות. רבי מאיר רבי יהודה ורבי יוסי הלכו בדרך והגיע יום שישי וראו שכבר מאוחר, וכל אחד עם המטלטלים והכסף שלו, ולכן באו אצל איזה אכסניה להיות שם בשבת.